

การจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพของคณะกรรมการตัดสิน
ในรายการชิงช้าสวรรค์ 2023-2024

Effective Knowledge Management of the Organizing Committee of the
Chingcha Sawarn Singing Contest 2023-2024

สุรินทร์ เมทะนี

Surin Medhanee

คณะอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต

Faculty of Creative Industries, Rattana Bundit University, Thailand

E-mail: bird20@hotmail.com

Received May 1, 2025; Revised June 30, 2025; Accepted July 12, 2025

Abstract

This research aimed to study the effective knowledge management of the organizing committee of the Chingcha Sawarn Singing Contest 2023-2024. The sample group used was purposive, with the size determined according to the Krejcie & Morgan table. The data collection tools were questionnaires and the SECI Model. Data were analyzed using basic statistics as percentages. The results of the research found that 1) Knowledge management of the 2023-2024 Ferris Wheel program committee, according to the SECI Model, included the exchange of knowledge and opinions of the committee after the performance, allowing the contestants to gain in-depth knowledge directly from experts. This was to build skills through learning from real experiences. Knowledge transfer occurred when the committee's in-depth knowledge was converted into explanations and conveyed through critiques in the program and online channels, resulting in tangible knowledge. Knowledge integration involved collecting and integrating knowledge from various sources, both within the competition and online, to raise the standards of Luk Thung contests continually. Application: Contestants applied the knowledge they gained in practice until it became in-depth, creating professionalism and a unique identity. 2) 504 respondents were involved in the Ferris Wheel program. It was found that the judges were encouraging and friendly to the contestants, making them open to suggestions at a rate of 79.4 percent. The judges' suggestions had an impact on the development of the contestants' singing, playing, and performing skills at 72.1 percent. The

work of the judges helped develop guidelines for creating Luk Thung bands, with a continuous rate of 72 percent.

Keywords: knowledge management; Ching Cha Sawan program; effectiveness

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพของคณะกรรมการตัดสินในรายการชิงช้าสวรรค์ 2023-2024 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นแบบเจาะจง กำหนดขนาดตามตาราง Krejcie & Morgan เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามและ แบบจำลอง SECI (SECI Model) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานเป็นค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการความรู้ของคณะกรรมการรายการชิงช้าสวรรค์ 2023-2024 ตามแบบจำลอง SECI (SECI Model) ได้แก่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิดเห็นของคณะกรรมการหลังการแสดง ช่วยให้ผู้แข่งขันรับความรู้ฝังลึกจากผู้เชี่ยวชาญโดยตรง เป็นการสร้างทักษะผ่านการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การส่งต่อความรู้เกิดจากความรู้ฝังลึกจากคณะกรรมการถูกแปลงเป็นคำอธิบาย ถ่ายทอดผ่านการวิจารณ์ในรายการและช่องทางออนไลน์ ทำให้เกิดความรู้ที่จับต้องได้ การบูรณาการความรู้ มีการรวบรวมและผสานความรู้จากหลากหลายแหล่ง ทั้งในการแข่งขันและออนไลน์ เพื่อยกระดับมาตรฐานการประกวดลูกทุ่งให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง การนำไปใช้ ผู้เข้าแข่งขันนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปฝึกฝนจนเกิดเป็นความรู้ฝังลึกสร้างความเป็นมืออาชีพและอัตลักษณ์เฉพาะตน 2) มีผู้ตอบแบบสอบถาม 504 คน เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับรายการชิงช้าสวรรค์พบว่า คณะกรรมการให้กำลังใจและมีความเป็นกันเองกับผู้เข้าแข่งขัน ทำให้ผู้เข้าแข่งขันพร้อมเปิดรับคำแนะนำร้อยละ 79.4 ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการมีผลต่อการพัฒนาทักษะการร้องเพลง การเล่นดนตรีและการแสดงของผู้เข้าแข่งขัน ร้อยละ 72.1 และการทำงานของคณะกรรมการช่วยพัฒนาแนวทางการสร้างสรรค์วงดนตรีลูกทุ่งอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 72

คำสำคัญ: การจัดการความรู้; รายการชิงช้าสวรรค์; ประสิทธิภาพ

บทนำ

การประกวดเพลงลูกทุ่งนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งมาตั้งแต่อดีตเนื่องจากผู้ที่ต้องการจะเป็นนักร้องเพลงลูกทุ่ง ต้องผ่านการร้องเพลงในเวทีประกวดร้องเพลง ตามงานประกวด เพื่อแสดงความสามารถในการขับร้อง คณะกรรมการที่เชิญมาตัดสินการประกวด ส่วนมากเป็นผู้ที่อยู่ในวงการเพลงลูกทุ่ง อาจเป็นนักร้อง นักแต่งเพลง หรือครูเพลง จึงเป็นโอกาส ที่จะสรรหานักร้องใหม่ ที่มีน้ำเสียงดี มีความสามารถในการขับร้อง ซึ่งนักร้องยอดนิยมหลายคน ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ต่างเคยผ่านการแสดงความสามารถจากเวทีประกวดเพลงลูกทุ่งมา ไม่นานก็น้อยการมีเวทีประกวดร้องเพลงลูกทุ่ง ไม่ว่าจะเป็งานวัดหรือที่หน่วยงานราชการหรือเอกชนจัดขึ้นเป็นโอกาสที่จะสรรหานักร้องใหม่ที่มีความสามารถได้มากขึ้น (Thai Encyclopedia for Youth, 2024)

ชิงช้าสวรรค์ เป็นรายการโทรทัศน์ที่ผลิตโดย เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ ออกอากาศครั้งแรกในปี พ.ศ. 2547 ทางโมเดิร์นไนน์ทีวี เริ่มแรกเป็นรายการปกิณกะ ก่อนจะเปลี่ยนเป็นการประกวดวงดนตรีลูกทุ่งเต็มรูปแบบ รายการได้ย้ายไปออกอากาศทางช่องเวิร์คพอยท์ ในปี พ.ศ. 2558 ก่อนจะสิ้นสุดยุคแรกในปีต่อมา และได้กลับมาออกอากาศใหม่ในปี พ.ศ. 2565 รายการได้กลับมาออกอากาศอีกครั้งในชื่อ ชิงช้าสวรรค์ 2022 (Wikipedia, 2024)

การประกวดวงดนตรีลูกทุ่ง รายการชิงช้าสวรรค์คอนเทสต์ ทำให้เกิดปรากฏการณ์ทางด้านศิลปะการแสดง หลากหลายมิติ ทุกโรงเรียนต่างเกิดแรงผลักดันในการสร้างผลงานเข้าแข่งขัน มีการเชื่อมโยงผสมผสานความเป็นไทย กับความ เป็นสากล กำหนดแนวคิดในการสร้างสรรค์ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มว่าจะพัฒนาต่อไป อย่างไม่หยุดยั้ง (Kaewsai et al., 2017)

ส่วนสำคัญของการพัฒนารูปแบบการแสดงของวงดนตรีที่เข้าประกวดในแต่ละปีคือ การศึกษาวิธีการ ให้คณะคณะกรรมการแล้วนำมากำหนดแนวทางการแสดง ทำให้ภาพรวมของการแสดงทุกองค์ประกอบ มีความเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละครั้งที่กลับมาจัดการแข่งขันและกลายเป็นแนวทาง หรือต้นแบบให้กับเวทีอื่น ๆ ที่ทำ การประกวด หลังจากที่รายการได้ออกอากาศไปทำให้เกิดมาตรฐานวิชาชีพในด้านศิลปะการแสดงขึ้น จากประเด็น ดังกล่าวนี้นี้ เป็นเหตุผลที่ควรมีการจัดการความรู้ในรายการชิงช้าสวรรค์ขึ้นเพื่อรวบรวมความรู้และส่งต่อความรู้

การจัดการความรู้ หรือ KM : Knowledge Management คือ การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบเพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในเชิง แข่งขันสูงสุด โดยที่ความรู้มี 2 ประเภท คือ 1) ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ได้จาก ประสบการณ์ พรสวรรค์หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคลในการทำ ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถ ถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้โดยง่าย เช่น ทักษะในการทำงาน งานฝีมือ หรือการคิดเชิง วิเคราะห์ บางครั้ง จึงเรียกว่าเป็นความรู้แบบนามธรรม 2) ความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่ สามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้ โดยผ่านวิธีต่าง ๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎี คู่มือต่าง ๆ และบางครั้ง เรียกว่าเป็นความรู้แบบรูปธรรม (Leenin, 2024)

โมเดลเซกิ (SECI Model) คือ แผนภาพแสดงความสัมพันธ์การหลอมรวมความรู้ในองค์กรระหว่างความรู้ ฝังลึก (Tacit Knowledge) กับความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ใน 4 กระบวนการ เพื่อยกระดับความรู้ให้สูงขึ้น อย่างต่อเนื่องเป็นวัฏจักร เริ่มจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) การสกัดความรู้ออกจากตัวคน (Externalization) การรวบรวมความรู้ (Combination) และการผนึกฝังความรู้ (Internalization) และวนกลับมาเริ่มต้น ทำซ้ำที่กระบวนการแรก เพื่อพัฒนาการจัดการความรู้ให้เป็นงานประจำที่ยั่งยืน (Insan, 2023)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การประกวดเพลงลูกทุ่ง เป็นเวทีสำคัญที่เปิดโอกาสให้นักทรงใหม่ ได้แสดงความสามารถ ซึ่งได้รับการยอมรับในวงกว้างว่าเป็นจุดเริ่มต้นของศิลปินลูกทุ่งจำนวนมากในอดีตและปัจจุบัน รายการชิงช้าสวรรค์ ในฐานะเวทีประกวดวงดนตรีลูกทุ่งระดับมัธยมศึกษา ที่มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและยกระดับมาตรฐานศิลปะการแสดงเพลงลูกทุ่งของไทย โดยอาศัยกระบวนการสร้างสรรค์รูปแบบการแสดงใหม่ ๆ ที่ผสมผสานเอกลักษณ์ความเป็นไทยกับความร่วมสมัย รวมถึงการพัฒนาองค์ประกอบด้านเสียง ดนตรี และการใช้เวทีให้มีความหลากหลายและทันสมัยมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ รายการยังมีอิทธิพลต่อการยกระดับรูปแบบการแสดงในเวทีประกวดอื่น ๆ จนเกิดเป็นแนวทาง หรือแบบแผนใหม่ในวงการ ซึ่งการปรับตัวของโรงเรียนที่เข้าร่วมแข่งขันส่วนหนึ่งมาจากการศึกษารูปแบบการให้ คณะกรรมการ และการนำความรู้ที่นำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการแสดงให้สอดคล้องกับเกณฑ์การ ประเมิน การขาดรูปแบบการจัดการความรู้ที่เป็นระบบในบริบทรายการประกวดลูกทุ่ง หรือความจำเป็นในการ รวบรวมและส่งต่อความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ จึงเป็นที่มาของความจำเป็นในการจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) เพื่อรวบรวม ถ่ายทอด และสืบสานองค์ความรู้ ทั้งในรูปของความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) จาก

ประสบการณ์ตรงของคณะกรรมการและผู้ปฏิบัติงานและความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ในรูปแบบเอกสาร คู่มือ หรือแนวทางการตัดสินใจ

การนำแนวคิดของโมเดล SECI มาใช้ในการจัดการความรู้ในบริบทของรายการชิงช้าสวรรค์ จึงเป็นแนวทางที่เหมาะสม โดยสามารถส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้มีประสบการณ์ การสกัดความรู้ที่มีค่าออกมาอย่างเป็นระบบ การจัดหมวดหมู่และเชื่อมโยงความรู้ให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ และการนำความรู้กลับไปใช้พัฒนาการแสดงในทางปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพทางด้านศิลปะการแสดงอย่างยั่งยืนในระดับประเทศ

จากปัจจัยข้างต้นงานวิจัยนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการความรู้ของคณะกรรมการในรายการชิงช้าสวรรค์ 2023-2024 โดยอิงแนวคิด SECI Model ของ Nonaka and Takeuchi (1995) เพื่อให้สามารถสร้างองค์ความรู้ด้านศิลปะการแสดงที่ยั่งยืน ในบริบทของวัฒนธรรมไทยร่วมสมัยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการความรู้จากคณะกรรมการตัดสินใจในรายการชิงช้าสวรรค์ 2023-2024

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษารูปแบบการจัดการความรู้ของคณะกรรมการตัดสินใจในรายการ “ชิงช้าสวรรค์” โดยใช้แบบจำลอง SECI (SECI Model) ของ Nonaka and Takeuchi (1995) เป็นกรอบในการวิเคราะห์ ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้น ได้แก่ Socialization (S): การแบ่งปันประสบการณ์และถ่ายทอดความรู้แบบฝังลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น คณะกรรมการผู้ตัดสินการแข่งขัน Externalization (E): การแสดงออกและสกัดความรู้จากประสบการณ์ของคณะกรรมการให้เป็นที่ประจักษ์ ผ่านคำแนะนำหรือบทวิจารณ์ Combination (C): การรวบรวมและประมวลผลความรู้จากเอกสาร งานวิจัยการสัมภาษณ์เชิงลึก และคลิปวิดีโอรายการ “ชิงช้าสวรรค์” ที่ออกอากาศในช่วงปี พ.ศ. 2566-2567 จำนวน 30 ตอน เพื่อสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ใหม่ Internalization (I): การนำความรู้ที่สังเคราะห์ได้ไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ จนเกิดเป็นความรู้ฝังลึกที่สามารถถ่ายทอดต่อไปได้ในเชิงวิชาชีพ นอกจากนี้ การศึกษายังครอบคลุมถึงข้อมูลทั่วไปของผู้ชมรายการ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และความเกี่ยวข้องกับรายการ เพื่อวิเคราะห์บริบทของผู้รับสารและความเข้าใจต่อกระบวนการถ่ายทอดความรู้ในส่วนของเอกสารและข้อมูลสนับสนุน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากหลากหลายแหล่งมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความรู้ การออกแบบการแสดง การบูรณาการข้ามศาสตร์ มรดกทางวัฒนธรรม ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ และศิลปะการวิจารณ์ ตลอดจนเอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การวิเคราะห์ครอบคลุมมิติต่าง ๆ ของกระบวนการจัดการความรู้ในรายการชิงช้าสวรรค์อย่างรอบด้าน

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยประชากรเป้าหมายประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ คณะกรรมการตัดสินประจำรายการชิงช้าสวรรค์ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งมีบทบาทในการให้ข้อมูลผ่านการแสดงความเห็นและข้อเสนอแนะในรายการ กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกวดวงดนตรีลูกทุ่ง ในรายการชิงช้าสวรรค์ที่ออกอากาศระหว่างปี พ.ศ. 2566-2567 ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้เกณฑ์จากตารางของ Krejcie and Morgan (1970) โดย

อิงระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และค่าคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสม และเป็นตัวแทนของประชากรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ขอบเขตด้านเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ระหว่างวันที่ 15 พฤษภาคม 2567 - วันที่ 15 เมษายน 2568

ทบทวนวรรณกรรม

การจัดการความรู้ หรือ KM : Knowledge Management คือ การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุด โดยที่ความรู้มี 2 ประเภท คือ 1) ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ พรสวรรค์หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคลในการทำความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้โดยง่าย เช่น ทักษะในการทำงาน งานฝีมือ หรือการคิดเชิงวิเคราะห์ บางครั้งจึงเรียกว่าเป็นความรู้แบบนามธรรม 2) ความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้โดยผ่านวิธีต่าง ๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎี คู่มือต่าง ๆ และบางครั้งเรียกว่าเป็นความรู้แบบรูปธรรม (Leenin, 2024)

นอกจากนี้ยังพบว่ากระบวนการจัดการความรู้ยังมี 7 ประการ ได้แก่ 1) การบ่งชี้ความรู้ (Knowledge Identification) - มีการพิจารณาองค์ความรู้ที่สำคัญในการปฏิบัติงานตามวิสัยทัศน์และพันธกิจ 2) การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition) - มีการจัดทำและรวบรวมความรู้ที่จำเป็นทั้งจากภายในและภายนอก 3) การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization) มีการจัดความรู้ แบ่งประเภทของลักษณะความรู้ เพื่อการปฏิบัติงานในแต่ละด้าน 4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinement) - มีการตรวจสอบและปรับปรุงเนื้อหาให้ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ 5) การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access) - มีการจัดทำระบบให้สามารถค้นคว้าและเข้าถึงความรู้ได้โดยง่ายและรวดเร็ว โดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาสนับสนุน 6) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing) - มีการแบ่งปันความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) และความรู้แบบฝังลึก (Tacit Knowledge) - มีการใช้เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการความรู้ 7) การเรียนรู้ (Learning) - มีการนำความรู้มาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน (Khempila & Amnuaysawadi, 2024)

สรุปได้ว่าการจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) คือกระบวนการรวบรวมและจัดระบบองค์ความรู้ทั้งที่ชัดแจ้ง (Explicit) และฝังอยู่ในตัวบุคคล (Tacit) เพื่อให้สามารถเข้าถึงและนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีขั้นตอนหลัก 7 ด้าน ได้แก่ การบ่งชี้ สร้าง จัดระบบ กลั่นกรอง เข้าถึง แบ่งปัน และเรียนรู้จากความรู้เพื่อพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน

การจัดการความรู้โดยใช้โมเดลและทฤษฎีที่มีผู้ออกแบบไว้แล้วช่วยให้ง่ายและเป็นแนวทางในการจัดการความรู้ ได้แก่ โมเดล SECI คือกระบวนการพัฒนาความรู้ในองค์กรที่เชื่อมโยงระหว่าง ความรู้ฝังลึก (Tacit) กับความรู้ชัดแจ้ง (Explicit) ผ่าน 4 ขั้นตอน ได้แก่ Socialization (S): แบ่งปันประสบการณ์ตรงระหว่างบุคคล เช่น การประชุมหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น Externalization (E): ถ่ายทอดความรู้ฝังลึกออกมาในรูปแบบที่เข้าใจได้ เช่น แผนภาพหรือบทความ Combination (C): ผสานความรู้ชัดแจ้งหลายแหล่ง เพื่อสร้างความรู้ใหม่ Internalization (I): นำความรู้ชัดแจ้งไปใช้จนกลายเป็นความรู้ฝังลึกของบุคคล กระบวนการเหล่านี้หมุนเวียนต่อเนื่อง เพื่อสร้างและรักษาความรู้ในองค์กรอย่างยั่งยืน (Insan, 2023)

นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีของ Frost (2010) มีขั้นตอนกรอบของการจัดการ (KM Framework) ประกอบด้วย การระบุความต้องการ (Identification of needs) การกำหนดแหล่งความรู้ (Identification of Knowledge Resources) การแสวงหาและสร้างความรู้ (Acquisition, Creation or Elimination Knowledge) การดึงความรู้มาใช้และแบ่งปัน (Retrieval, Application and Sharing Knowledge) และการจัดเก็บความรู้ (Storage of Knowledge) (Pengmol et al., 2018) สรุปได้ว่าการจัดการความรู้โดยใช้โมเดล SECI หรือ ทฤษฎีของ Frost ช่วยให้คณะกรรมการรายการชิงช้าสวรรค์ 2023-2024 สามารถถ่ายทอดประสบการณ์เชิงลึกสู่รูปแบบที่เข้าใจง่ายและเป็นระบบ นำมาสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ใหม่ และส่งต่อให้ผู้เข้าแข่งขันนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนา พร้อมทั้งจัดเก็บเป็นฐานความรู้ของรายการ ส่งผลให้เกิดกระบวนการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิผลและยั่งยืนในบริบทของศิลปะการแสดงลูกทุ่งไทย

มรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างหรือคิดค้นขึ้นมาตั้งแต่ในอดีต และได้ตกทอดหรือสืบทอดจากชนรุ่นหนึ่งมาสู่อีกชนรุ่นหนึ่ง เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ เพลงพื้นบ้าน ภาษา หรือขนบธรรมเนียม ประเพณีต่างๆ ด้วยเหตุนี้คำว่า “มรดกทางวัฒนธรรม” จึงมีลักษณะพิเศษเพิ่มขึ้นจากคำว่า “วัฒนธรรม” โดยทั่วไป ตรงที่เรื่องของระยะเวลาในการดำรงอยู่และการตกทอดหรือสืบทอดเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเนื่องจากเป็นสิ่งที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ทรงคุณค่า แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์หรืออัตลักษณ์ของสังคมนั้น ๆ โดยนำมาซึ่งความภูมิใจของคนในสังคม และพร้อมที่จะรักษาและธำรงไว้ตลอดจนตกทอดหรือสืบทอดให้แก่ชนรุ่นหลังต่อไปลักษณะของมรดกทางวัฒนธรรม จึงประกอบด้วย 1) เป็นสิ่งบ่งชี้ความต้องการของคนในสังคม 2) เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างหรือคิดค้นขึ้นเองจากการเรียนรู้และถ่ายทอด 3) เป็นสิ่งที่คนในสังคมประพฤติปฏิบัติร่วมกัน หรือประพฤติปฏิบัติตามกันมา 4) เป็นสิ่งที่สามารถปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา 5) เป็นสิ่งที่ทรงคุณค่าและดำรงอยู่ตั้งแต่ในอดีตและตกทอดหรือสืบทอดมาสู่คนรุ่นหลังในปัจจุบัน (Thai wisdom, 2015)

มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม คือ ความรู้ ทักษะ การแสดงออก และสิ่งของที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น แสดงอัตลักษณ์และภูมิปัญญาของชุมชน แบ่งเป็น 7 สาขาหลัก ได้แก่ ศิลปะการแสดง เช่น ดนตรี การรำ ละคร เพลงพื้นบ้าน งานช่างฝีมือดั้งเดิม เช่น ผ้า เครื่องจักสาน เครื่องไม้ เครื่องโลหะ เครื่องปั้น วรรณกรรมพื้นบ้าน เช่น นิทาน บทสวด บทร้อง ลำานวน ปริศนา กีฬาภูมิปัญญาไทย เช่น การละเล่นพื้นบ้าน มวยไทย แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม งานเทศกาล เช่น ประเพณี มารยาท พิธีกรรม ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล เช่น อาหารพื้นบ้าน ยาสมุนไพร โหราศาสตร์ ภาษา เช่น ภาษาไทยถิ่น และภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ นอกจากนี้ ยูเนสโก (UNESCO) แบ่งมรดกวัฒนธรรมเป็น 2 ประเภทหลัก: จับต้องได้ (Tangible) เช่น โบราณสถาน วัตถุทางศิลปะ จับต้องไม่ได้ (Intangible) เช่น ความรู้ พิธีกรรม ศิลปะการแสดง (Department of Cultural Promotion, 2017)

สรุปได้ว่าการสร้างความตระหนักและคุณค่าใน มรดกทางวัฒนธรรม คณะกรรมการนำแนวคิดเกี่ยวกับ “มรดกทางวัฒนธรรม” ซึ่งรวมถึงเพลงพื้นบ้าน การรำ การแสดง และภาษา มาเป็นแนวทางในการประเมินและชี้แนะผู้เข้าแข่งขัน โดยยกให้เป็นองค์ประกอบสำคัญของการแสดงที่สะท้อนอัตลักษณ์ไทย ซึ่งช่วย ปลุกฝังให้เยาวชนเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในรากวัฒนธรรมของตนเอง

จากการทบทวนวรรณกรรม การจัดการความรู้มีประสิทธิภาพของคณะกรรมการตัดสินในการรายการชิงช้าสวรรค์ 2023-2024 มีบทบาทสำคัญในฐานะ “ผู้จัดการความรู้” (Knowledge Manager) ที่ใช้แนวคิดและเครื่องมือทางการจัดการความรู้มาประยุกต์ใช้เพื่อถ่ายทอด ทำนุบำรุง และพัฒนาวัฒนธรรมไทยผ่านศิลปะการแสดงของเยาวชน โดยมีจุดเด่นดังนี้ 1) การถ่ายทอดภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (Knowledge Transfer) คณะกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านทักษะ เช่น เทคนิคการร้อง รำ ท่าทาง และการแสดงออกเชิงศิลปวัฒนธรรม ที่สืบทอด

จากรุ่นสู่รุ่น ให้เยาวชนสามารถเข้าใจ เข้าถึง และนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการแสดงของตนเองได้อย่างสร้างสรรค์และร่วมสมัย 2) ส่งเสริมการเชื่อมโยงกับชุมชนและอัตลักษณ์ท้องถิ่น การประเมินของคณะกรรมการเน้นการรักษาอัตลักษณ์พื้นถิ่นของแต่ละโรงเรียน เช่น ภาษา ทำนอง เพลงพื้นบ้าน และการแต่งกาย ซึ่งช่วยกระตุ้นให้เยาวชนเห็นคุณค่าในรากเหง้าทางวัฒนธรรม และเชื่อมโยงการแสดงกับบริบทของชุมชนต้นทางอย่างลึกซึ้ง 3) การจัดการความรู้เชิงระบบอย่างมีหลักการคณะกรรมการประเมินโดยอิงแนวคิด “วัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” (Intangible Cultural Heritage) ที่ครอบคลุมทักษะ พิธีกรรม และการแสดง ซึ่งถือเป็นการจัดการความรู้เชิงระบบ (Systematic Knowledge Management) ที่ครอบคลุมทั้งการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ และพัฒนาองค์ความรู้ให้เกิดการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง 4) การประยุกต์ใช้โมเดล SECI และแนวคิดของอลัน พรอสต์การถ่ายทอดองค์ความรู้ในรายการนี้สอดคล้องกับโมเดล SECI (Socialization, Externalization, Combination, Internalization) โดยเฉพาะการ เปลี่ยนความรู้จากประสบการณ์ของคณะกรรมการให้เป็นองค์ความรู้ที่เข้าใจง่าย และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และสร้างฐานความรู้ที่ยั่งยืนสำหรับผู้เข้าแข่งขันรุ่นใหม่ 5) การปลูกฝังคุณค่าในมรดกทางวัฒนธรรม คณะกรรมการใช้แนวคิดมรดกทางวัฒนธรรมเป็นกรอบแนวคิดหลักในการชี้แนะ โดยย้ำให้ผู้เข้าแข่งขันตระหนักถึงความสำคัญของการสืบทอดศิลปะไทย เช่น เพลงพื้นบ้าน การรำ และภาษาถิ่น ซึ่งช่วยเสริมสร้างอัตลักษณ์ความภาคภูมิใจ และแรงบันดาลใจในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยในหมู่เยาวชน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้อย่างมีประสิทธิภาพของคณะกรรมการตัดสินในรายการชิงช้าสวรรค์ 2023-2024 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการความรู้และเพื่อศึกษาประสิทธิภาพผลความรู้จากคณะกรรมการรายการชิงช้าสวรรค์ 2023-2024 วิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 6 ขั้นตอนโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลทางเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาคลipping ใ้โรรายการชิงช้าสวรรค์ออกอากาศระหว่างปี 2023-2024 ในประเด็นของการให้คำแนะนำของคณะกรรมการทั้ง 3 ท่าน คือ คุณสลา คุณวุฒิ คุณจักรวาล เสาชงยุติธรรม และ ผศ.ดร.สุรินทร์ เมทะนี นำมาสังเคราะห์ ตามรูปแบบ การจัดการความรู้ และแยกประเด็น

ข้อตกลงเบื้องต้น ผู้วิจัยทำเรื่องขออนุญาตการศึกษาวิจัยคลipping ใ้โรรายการชิงช้าสวรรค์ออกอากาศระหว่างปี 2023-2024 จำนวน 30 เทป จากบริษัท เวิร์คพอยท์ จำกัด (มหาชน)

2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยนี้ใช้ประชากรและการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิผู้ให้ข้อมูลด้านต่างๆ

- 1.1) คุณสลา คุณวุฒิ ศิลปินแห่งชาติ พ.ศ. 2564 สาขาศิลปะการแสดง นักประพันธ์เพลง
- 1.2) คุณจักรวาล เสาชงยุติธรรม นักดนตรี โปรดิวเซอร์
- 1.3) ผศ.ดร.สุรินทร์ เมทะนี ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะการแสดง-นาฏศิลป์

2) กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกวดวงดนตรีลูกทุ่งรายการชิงช้าสวรรค์ออกอากาศระหว่างปี 2023-2024 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ทำการสำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของการประกวดดนตรีลูกทุ่ง เพื่อหาแหล่งความรู้ฝังลึกที่อยู่ในตัวบุคคล (Tacit Knowledge) และแหล่งความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) ที่ปรากฏในรายการชิงช้าสวรรค์ ผู้วิจัยได้ทำแบบสำรวจ (Observation) และสร้างเครื่องมือ ได้แก่ 1) แบบวิเคราะห์สาระ เป็นแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวิเคราะห์สาระสำคัญของประเด็นที่ศึกษาแล้วทำการสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ได้ข้อมูลไปสู่กระบวนการหาแหล่งความรู้ 2) แบบสอบถามการวิจัยเพื่อวิเคราะห์แหล่งความรู้และระดับความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Steak Holders) และ 3) แบบจำลองSECI Model

4. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

- 1) นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบและแก้ไขเบื้องต้น
- 2) ตรวจสอบจริยธรรม โดยคณะกรรมการจริยธรรมของมหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต
- 3) ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามกระบวนการดังต่อไปนี้

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบวิเคราะห์สาระ ได้แก่ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากเอกสาร ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อให้ได้ข้อสรุปต่างๆ ในการศึกษาเพื่อหาแหล่งความรู้ฝังลึกที่อยู่ในตัวบุคคล (Tacit Knowledge) และแหล่งความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge)

2) ผู้วิจัยศึกษาสถิติโอไรการชิงช้าสวรรค์ออกอากาศ ระหว่างปี 2023-2024 จำนวน 30 เทป จากบริษัท เวิร์คพอยท์ จำกัด (มหาชน)

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

1) ข้อมูลที่ได้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการสังเกตสัมภาษณ์และการเปรียบเทียบข้อมูลหลักสูตร ใช้การวิเคราะห์สาระ (Content Analysis) เพื่อให้ได้ประเด็นสำคัญของการจัดการความรู้อย่างประสิทธิผลของคณะกรรมการตัดสินในรายการชิงช้าสวรรค์ปี 2023-2024

2) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

3) ข้อมูลเชิงปริมาณจากประเมินโครงการวิจัยเพื่อวิเคราะห์แหล่งความรู้และระดับความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Steak Holders) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ นำผลที่ได้มานำเสนอข้อมูลในเชิงบรรยายต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการความรู้จากคณะกรรมการรายการชิงช้าสวรรค์ 2023-2024 พบว่า มา 3 ด้าน คือ ด้านการร้อง ดนตรี และศิลปะการแสดง ดังมีผลการวิเคราะห์ดังนี้สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

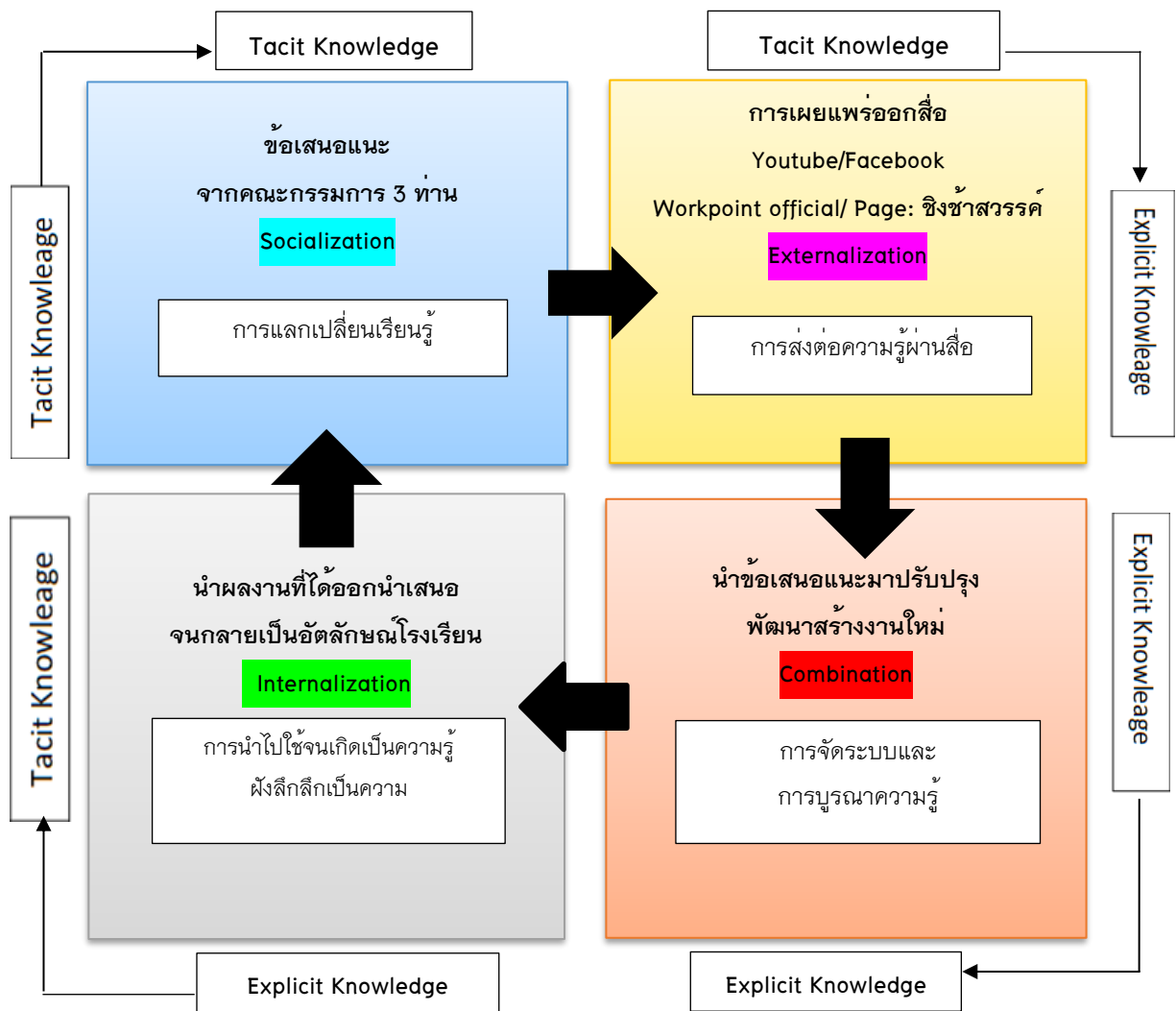
ตารางที่ 1 แสดงการสรุปการจัดการความรู้ของคณะกรรมการตัดสินในรายการชิงช้าสวรรค์ 2023-2024

Table 1 shows the summary of knowledge management of the 2023-2024 Ching Cha Sawan Program Committee.

ด้าน (Side)	2023	2024	ข้อสรุป (Conclusion)
การร้อง (Singing)	เน้นพลังเสียง เทคนิคพื้นฐาน	เน้นการควบคุมพลังเสียงเฉพาะตัว	เปลี่ยนจาก “ร้องได้ดี” สู่ “ร้องได้เป็นตัวของตัวเอง”
	(Emphasis on vocal power, basic techniques)	(Pronunciation emphasizes on controlling individual vocal power, techniques that suit each person’s personality)	(Change from “singing well” to “singing as yourself”)
ดนตรี (Music)	เน้นการเรียบเรียงออกแบบ	เน้นการสะท้อนอัตลักษณ์	เพิ่มมิติทางวัฒนธรรมในงาน
	ดนตรี จังหวะให้ถูกต้อง	วัฒนธรรมในเสียงดนตรี พร้อม	ดนตรี Adding cultural
	(Emphasis on musical arrangement and design, correct rhythm)	ควบคุมจังหวะอย่างประณีต	dimensions to musical works.
		Emphasizing the reflection of cultural identity in music, along with meticulous rhythm control.	
การแสดง (Performance)	เทคนิคการแสดง การสื่ออารมณ์ การใช้พื้นที่เวที	เน้น Storytelling เชิงลึก การเล่าเรื่องเชื่อมโยงกับเพลงและอารมณ์	การแสดงพัฒนาสู่การเป็น “งานศิลปะเล่าเรื่อง”
	(Performance techniques, emotional communication, use of stage space)	(Emphasis on in-depth storytelling, storytelling connected to music and emotions)	(Performances developed into “storytelling art”)
ภาพรวม (Overview)	วางรากฐานมาตรฐานด้านเสียง ดนตรี การแสดง (Based the foundation for sound, music, and performance standards)	เน้นรายละเอียด การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตัวและความลงตัว (Focus on details, creating uniqueness and harmony)	จากการสร้างมาตรฐานสู่การสร้างนวัตกรรมเชิงวัฒนธรรม (Creating uniqueness and harmony from creating standards to creating cultural innovations)

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสอบถามการวิจัยการจัดการความรู้ อย่างมีประสิทธิภาพของคณะกรรมการตัดสินในรายการชิงช้าสวรรค์ 2023-2024 โดยมีกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกวดดนตรีลูกทุ่งรายการชิงช้าสวรรค์ ออกอากาศระหว่างปี 2023-2024 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) สามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้ มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 504 คน คิดเป็น ร้อยละ ดังนี้ เป็นเพศทางเลือก 265 คน คิดเป็นร้อยละ 52.9 รองลงมาคือ เพศชาย 146 คน คิดเป็นร้อยละ 29.10 และเพศหญิง 90 คนคิดเป็นร้อยละ 18 ช่วงอายุเรียงตามอันดับมากที่สุดคือ ระหว่าง 26-35 ปี จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 41.1 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 15-25 ปีจำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 39.7 และช่วงอายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 31.4 ด้านการศึกษามากที่สุดคือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 286 คน คิดเป็นร้อยละ 57.1 รองลงมาคือ ระดับมัธยมปลายหรือเทียบเท่า 88 คนคิดเป็นร้อยละ 17.6 และ ระดับปริญญาโท 72 คน คิดเป็น

ร้อยละ 14.4 ด้านอาชีพมากที่สุดคือ นักเรียน นิสิต/นักศึกษา จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 33.1 รองลงมาคือ หน่วยงานราชการ จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 และหน่วยงานเอกชนจำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9 ความเกี่ยวข้องในรายการชิงช้าสวรรค์ มากที่สุดคือ ผู้ชม จำนวน 449 คน คิดเป็นร้อยละ 89.6 รองลงมาคืออื่น ๆ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 4 และ ทีมงานเบื้องหลังและ ครูอาจารย์ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 คณะกรรมการให้กำลังใจและมีความเป็นกันเองกับผู้เข้าแข่งขันทำให้ผู้เข้าแข่งขันพร้อมเปิดรับคำแนะนำ ร้อยละ 79.4 รองลงมาคือ ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการมีผลต่อการพัฒนาทักษะการร้องเพลง การเล่นดนตรี และการแสดงของผู้เข้าแข่งขัน ร้อยละ 72.1 และการทำงานของคณะกรรมการช่วยพัฒนาแนวทางการสร้างสรรค์วงดนตรีลูกทุ่งอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 72 นำมาสรุปตามแบบจำลอง SECI Model ได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 การวิเคราะห์การจัดการความรู้ตามแบบจำลอง SECI Model (ผู้วิจัย, 2568)

Chart 1 Knowledge management analysis according to SECI Model (Researcher, 2025)

สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) S : Tacit to Tacit กระบวนการที่ 1 อธิบายความสัมพันธ์ทางสังคมในการส่งต่อระหว่างความรู้ฝังลึก (Tacit knowledge) ด้วยกัน เป็นการแบ่งปันประสบการณ์แบบเผชิญหน้าระหว่างผู้รู้ในรายการชิงช้าสวรรค์ ซึ่งเป็นรายการแข่งขันร้องเพลงลูกทุ่งระดับโรงเรียนหรือเยาวชน มีกระบวนการแสดงความคิดเห็นของคณะกรรมการ โดยมีจุดประสงค์เพื่อ พัฒนาทักษะของผู้เข้าแข่งขัน ทั้งด้านการร้อง การเล่นดนตรี และการแสดงบนเวที โดยมีคณะกรรมการหลัก 3 ท่าน ที่รับผิดชอบในแต่ละด้าน หลังจากการแสดงจบ คณะกรรมการแต่ละคนจะพูดตามลำดับแต่ละคนจะเน้นเฉพาะด้านที่ตนรับผิดชอบเท่านั้น การ comment จะมีทั้งคำชมและคำแนะนำเพื่อการพัฒนาต่อไป

2. การสกัดความรู้ออกจากตัวคน (Externalization) E : Tacit to Explicit กระบวนการที่ 2 อธิบายความสัมพันธ์กับภายนอกในการส่งต่อระหว่างความรู้ฝังลึก (Tacit knowledge) กับความรู้ชัดแจ้ง (Explicit knowledge) เป็นการพัฒนาองค์ความรู้ที่ถูกฝังอยู่ในความรู้ฝังลึกให้สื่อสารออกไปภายนอก ซึ่งความรู้ฝังลึกจะถูกพัฒนาให้ตกผลึกและถูกกลั่นกรอง แล้วนำไปสู่การแบ่งปัน เปลี่ยนเป็นฐานความรู้ใหม่ที่ถูกนำไปใช้สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ในกระบวนการใหม่แน่นอนครับ นี่คือรูปแบบที่เรียบเรียงใหม่ให้อ่านเข้าใจง่ายและเป็นทางการมากขึ้น ทางรายการชิงช้าสวรรค์ 2025 ได้ใช้ช่องทางสื่อออนไลน์ในการเผยแพร่ผลงานของนักเรียนที่เข้าประกวดวงดนตรีลูกทุ่ง โดยนอกจากการออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ Work point ช่อง 23 แล้ว ยังมีการเผยแพร่ผ่าน YouTube ช่อง work point official และเพจ Facebook ชื่อ ชิงช้าสวรรค์ การสื่อสารผ่านช่องทางเหล่านี้ถือเป็นการเปิดโอกาสให้ องค์ความรู้ที่เคยอยู่ในรูปแบบของความรู้ฝังลึก (tacit knowledge) ได้ถูกถ่ายทอดและเผยแพร่สู่สาธารณะ เป็นการส่งเสริมให้ความรู้เหล่านี้ได้รับการพัฒนา คิดวิเคราะห์ และกลั่นกรองจนสามารถตกผลึกเป็น ความรู้ใหม่ที่จับต้องได้ (explicit knowledge) ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานหรือกระบวนการใหม่ ๆ ต่อไปในอนาคต

3. การรวบรวมความรู้ (Combination) C : Explicit to Explicit กระบวนการที่ 3 อธิบายความสัมพันธ์การรวมกันของความรู้ชัดแจ้ง (Explicit knowledge) ที่ผ่านการจัดระบบ และบูรณาการความรู้ที่ต่างรูปแบบเข้าด้วยกัน เช่น นำความรู้ไปสร้างต้นแบบใหม่ ไปสร้างสรรค์งานใหม่ ได้ความรู้ใหม่ โดยความรู้ชัดแจ้งได้จากการรวบรวมความรู้ภายในหรือภายนอกองค์กร แล้วนำมารวมกัน ปรับปรุง หรือผ่านกระบวนการที่ทำให้เกิดความรู้ใหม่ แล้วความรู้ใหม่จะถูกเผยแพร่แก่สมาชิกในองค์กร ในขั้นตอนนี้คือผู้สร้างสรรค์งาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านต่างๆ ของการประกวดวงดนตรีลูกทุ่งทั้งที่มาแข่งในรายการและยังไม่ได้มาแข่งในรายการได้รับชมความรู้ผ่านสื่อและนำมาพัฒนาแก้ไขในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบด้านดนตรี การร้อง การโชว์ เกิดการทดลอง สร้างสรรค์จนเกิดเป็นผลงานใหม่

4. การผนึกฝังความรู้ (Internalization) I : Explicit to Tacit กระบวนการที่ 4 อธิบายความสัมพันธ์ภายในที่มีการส่งต่อความรู้ชัดแจ้ง (Explicit knowledge) สู่ความรู้ฝังลึก (Tacit knowledge) แล้วมีการนำไปใช้ในระดับบุคคล ครอบคลุมการเรียนรู้และลงมือทำ ซึ่งความรู้ชัดแจ้งถูกเปลี่ยนเป็นความรู้ฝังลึกในระดับบุคคลแล้วนำไปฝึกซ้อม ออกแสดง จนเกิดเป็นความชำนาญ ได้รับการยอมรับว่าเป็นความรู้ใหม่เป็นสิ่งที่ใหม่ การนำแสดงผลงานที่มีความเชี่ยวชาญผลงานนั้นจะกลายเป็นอัตลักษณ์ของโรงเรียน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยคือการจัดการความรู้อย่างมีประสิทธิภาพของคณะกรรมการตัดสินในรายการชิงช้าสวรรค์ 2023-2024 ด้วยการเชื่อมโยงกับแบบจำลองการจัดการความรู้ SECI Model เมื่อวิเคราะห์

ด้วย SECI Model พบว่า 1) Socialization (Tacit to Tacit): การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของคณะกรรมการหลังการ แสดง ช่วยให้ผู้แข่งขันรับความรู้ฝังลึกจากผู้เชี่ยวชาญโดยตรง เป็นการสร้างทักษะผ่านการ “เรียนรู้จากประสบการณ์จริง” 2) Externalization (Tacit to Explicit): ความรู้ฝังลึกจากคณะกรรมการถูกแปลงเป็นคำอธิบายที่ชัดเจน ถ่ายทอดผ่านการวิจารณ์ในรายการและช่องทางออนไลน์ เช่น YouTube, Facebook ทำให้เกิดความรู้ที่จับต้องได้ Combination (Explicit to Explicit): มีการรวบรวมและผสานความรู้จากหลากหลายแหล่ง (ทั้งในการแข่งขันและออนไลน์) เพื่อยกระดับมาตรฐานการประกวดลูกทุ่งให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง Internalization (Explicit to Tacit): ผู้เข้าแข่งขันนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปฝึกฝนอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นความรู้ฝังลึก (ทักษะเฉพาะตัว) สร้างความเป็น “มืออาชีพ” และ “อัตลักษณ์เฉพาะตน” อย่างชัดเจนกระบวนการสร้างความรู้ SECI ทั้ง 4 ขั้นตอนคือ 1) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) 2) การสกัดความรู้ฝังลึกเป็นความรู้ชัดแจ้ง (Externalization) 3) การรวมความรู้โดยจัดเก็บความรู้ชัดแจ้งอย่างเป็นระบบ (Combination) และ 4) การนำความรู้ชัดแจ้งนั้นมาปฏิบัติ (Internalization) (Insan, 2023)

การเปลี่ยนผ่านจากการเน้นมาตรฐานสู่การสร้างเอกลักษณ์ (Identity-Oriented Development): จากปี 2023 ที่เน้นความถูกต้องสู่ปี 2024 ที่เน้นการเป็นตัวของตัวเองและการถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านการร้อง การเล่นดนตรี และการแสดงการเพิ่มมิติของการสื่อสารทางวัฒนธรรมผ่านงานศิลปะ: ปี 2024 ได้ใช้บทเพลงและการแสดงเป็นเครื่องมือในการสื่อสารรากเหง้า ความเชื่อ และอารมณ์ของชุมชน การพัฒนากระบวนการจัดการความรู้ให้ครบวงจร: รายการได้เปลี่ยนบทบาทจากแค่การแข่งขัน มาเป็นแหล่งการเรียนรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้ทางดนตรีไทยลูกทุ่งอย่างเป็นระบบ การเรียนรู้เชิงลึกผ่านกระบวนการทำซ้ำ (Cycle of Learning): ผู้เข้าแข่งขันไม่ได้เรียนรู้เฉพาะในเวทีเดียว แต่ยังต่อยอดผ่านสื่อออนไลน์ สร้างการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดของ Nonaka and Takeuchi (1995) ที่กล่าวว่า องค์การที่สามารถจัดการกับความรู้ทั้งแบบฝังลึกและชัดแจ้งได้อย่างต่อเนื่อง จะสามารถสร้างนวัตกรรมได้อย่างยั่งยืน ซึ่งในกรณีของรายการชิงช้าสวรรค์ ได้พิสูจน์ว่าการสร้างระบบการจัดการความรู้ที่ครบวงจร ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทั้งทักษะส่วนตัวและนวัตกรรมทางศิลปะใหม่ ๆ อย่างเห็นได้ชัด ศึกษาเรื่อง รูปแบบการแบ่งปันความรู้แบบผสมผสานในวิชาชีพด้านการออกแบบพบว่า งานวิจัยนี้ซึ่งใช้แนวคิด Socialization, Externalization, Combination, and Internalization (SECI) ของ Nonaka and Takeuchi (2021) เป็นพื้นฐานในโมเดล Social Sharing (Hu et al., 2023)

การเปลี่ยนแปลงจากปี 2023 ไป 2024 สะท้อนให้เห็นว่าองค์ความรู้ไม่ได้พัฒนาแบบเพิ่มปริมาณเท่านั้น แต่ยังมี “การยกระดับคุณภาพ” ทั้งในด้านเทคนิคและมิติของศิลปวัฒนธรรมกระบวนการพัฒนาองค์ความรู้ไม่ได้เกิดขึ้นเอง แต่เกิดจากความตั้งใจและการออกแบบกระบวนการสื่อสารที่มีคุณภาพของคณะกรรมการเน้นอัตลักษณ์และวัฒนธรรม ในปี 2024 แสดงให้เห็นถึงการขยับจากการประกวดเชิงเทคนิคไปสู่การเป็น “เวทีสร้างนวัตกรรมวัฒนธรรม” ของเยาวชนไทยจากข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับความหมายของคำว่า “มรดกทางวัฒนธรรม” (Cultural Heritage) เป็นสิ่งที่ถูกถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษให้แก่สังคมในปัจจุบันเพื่อสร้างความผูกพันให้คนในปัจจุบันนั้นรักษาไว้และส่งต่อไปยังรุ่นต่อ ๆ ไป เมื่อถูกนำมาขยายคำว่าวัฒนธรรม (Culture) แล้วจะสื่อความหมายโดยในว่า เป็นสิ่งที่เกิดจากการรับรู้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมที่แสดงออกมาเป็นแบบแผนเป็นเอกลักษณ์ของสังคมนั้น ๆ โดยจะต้องเกิดความรู้สึก และมีอารมณ์ความเป็นเจ้าของเอกลักษณ์นั้นร่วมกันซึ่งยากที่บุคคลภายนอกจะหยั่งถึงและสิ่งเหล่านั้นจะต้องถูกรักษาต่อไป โดยคนรุ่นต่อไปของสังคม เพื่อให้อยู่รอดต่อไป (Vijesuriya, 2008) และนอกจากนี้ยังมีความเชื่อมโยงกับความเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม แม้จะเป็นการสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งมายังคนอีกรุ่นหนึ่ง แต่ก็อาจจะปรับเปลี่ยนเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของตน เพื่อเป็นการการช่วยส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมอีกด้วย (ilaw, 2018) ความรู้ที่ได้จากคณะกรรมการรายการชิงช้าสวรรค์สามารถ

นำไปพัฒนาการแสดงวงดนตรีลูกทุ่งด้วยการขยายวงวงกลมเปลี่ยนเรียนรู้อบรมมีการจัด Workshop หรืออบรมระยะสั้น เพื่อให้ผู้เข้าแข่งขันและผู้สนใจได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงลึกกับคณะกรรมการอย่างเป็นระบบ

สรุปผล

สรุปโดยรวมของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์การวิจัยพบว่ารูปแบบการจัดการความรู้ของคณะกรรมการตัดสินในรายการชิงช้าสวรรค์ ปี 2023-2024 โดยใช้กรอบแนวคิด SECI Model คือ

1) รูปแบบความรู้ที่เกิดขึ้น (แบ่งเป็น 3 ด้านหลัก)

ด้านการร้อง ปี 2023 เน้นพลังเสียง เทคนิคและอารมณ์ ปี 2024 พัฒนาไปสู่เทคนิคเฉพาะตัวและการควบคุมเสียงที่เหมาะสมกับนักร้องแต่ละคน

ด้านดนตรี ปี 2023 เน้นการเรียบเรียง ความสมดุลระหว่างนักร้องกับดนตรี ปี 2024 เสริมสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและควบคุมจังหวะอย่างละเอียด

ด้านการแสดง ปี 2023 เน้นเทคนิคการแสดงและการสื่ออารมณ์ ปี 2024 พัฒนาเป็นโชว์ที่มี Storytelling และการใช้เวทีอย่างมีประสิทธิภาพ การเปลี่ยนแปลงเชิงแนวคิดระหว่าง ปี 2023 กับ 2024 จากการวางพื้นฐานทักษะสู่การลงลึกในรายละเอียดและเน้นอัตลักษณ์เฉพาะตัว ปี 2024 เน้น “การพัฒนาเชิงคุณภาพ” ทั้งด้านเทคนิคและวัฒนธรรม

2) ผลการสำรวจแบบสอบถามจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม: 504 คน เพศ: เพศทางเลือก 52.9%, ชาย 29.1%, หญิง 18% ช่วงอายุหลัก: 26-35 ปี (41.1%) การศึกษาหลัก: ปริญญาตรี (57.1%) อาชีพหลัก: นักเรียน/นักศึกษา (33.1%) ความเกี่ยวข้องกับรายการ: ผู้ชม (89.6%)

3) ประสิทธิภาพการจัดการความรู้ของคณะกรรมการผู้เข้าแข่งขันเปิดรับคำแนะนำได้ดี (79.4%) คำแนะนำมีผลต่อการพัฒนาทักษะ (72.1%) ช่วยพัฒนาแนวทางสร้างสรรค์วงดนตรีลูกทุ่ง (72%)

4) การวิเคราะห์ตาม SECI Model Socialization (Tacit to Tacit): คณะกรรมการถ่ายทอดประสบการณ์โดยตรงแบบครูสอนสด เช่น การเน้นจังหวะ การใช้เวที Externalization (Tacit to Explicit): เผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อสาธารณะ (YouTube, Facebook ฯลฯ) Combination (Explicit to Explicit): โรงเรียนและผู้ชมใช้ความรู้พัฒนาการแสดงใหม่ๆ Internalization (Explicit to Tacit): ผู้เข้าแข่งขันนำความรู้ไปฝึกฝนจนกลายเป็นทักษะฝังลึกและอัตลักษณ์เฉพาะตัว รายการชิงช้าสวรรค์ได้พัฒนาเป็นเวทีจัดการความรู้แบบครบวงจรไม่ใช่แค่เวทีแข่งขัน โดยมีการแลกเปลี่ยนถ่ายทอด และพัฒนาองค์ความรู้ผ่านกระบวนการ SECI อย่างชัดเจน ส่งเสริมการอนุรักษ์และสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทยผ่านเพลงลูกทุ่งอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการสนับสนุนเชิงระบบในกระบวนการจัดการความรู้ เช่น การพัฒนา Platform Digital KM เพื่อรวบรวมและเผยแพร่องค์ความรู้จากรายการจากบริษัท เวิร์คพอยท์ (มหาชน) จำกัด ขยายฐานความรู้ในช่องทางออนไลน์สร้างฐานข้อมูลดิจิทัล (Digital Knowledge Repository) ที่เปิดให้เยาวชน นักเรียน และครูสามารถเข้าถึงตัวอย่างการแสดง บทวิจารณ์ และคลิปวิดีโอ พร้อมคำอธิบายจากกรรมการ

2. ควรขยายผลไปสู่การประกวดระดับภูมิภาค เพื่อสร้างเครือข่ายการพัฒนาองค์ความรู้ทางวัฒนธรรม โดยประสานกับสำนักงานวัฒนธรรม จัดทำโครงการประกวดระดับจังหวัด หรือเวทีฝึกอบรมเยาวชนท้องถิ่น โดยกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยต่อยอดเกี่ยวกับการถ่ายทอด Tacit Knowledge ผ่านกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) กับผู้เข้าแข่งขันจริงหรือการศึกษาเปรียบเทียบกับเวทีอื่น ๆ

2. ควรพัฒนารูปแบบการประเมินผลที่วัด “ความเป็นอัตลักษณ์” และ “ความคิดสร้างสรรค์” นอกเหนือจากความถูกต้องเชิงเทคนิค

องค์ความรู้ใหม่

ความรู้ที่ได้จากคณะกรรมการรายการชิงช้าสวรรค์ ได้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถอธิบายผ่านโมเดลการออกแบบการแสดง ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) ภาพรวม (Concept), 2) รูปแบบนาฏศิลป์ (Dance Style), และ 3) องค์ประกอบศิลป์ (Arts Composition) โดยทั้งสามส่วนมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบและส่งผลต่อกันในเชิงปฏิบัติ

แผนภูมิที่ 2 การออกแบบการแสดงในการแสดงการประกวดวงดนตรีลูกทุ่งไทย (ผู้วิจัย, 2568)

Chart 2 Design of the performance in the Thai country music competition (Researcher, 2025)

ในด้าน “ภาพรวม (Concept)” ใช้แนวทาง Storytelling เป็นหัวใจในการกำหนดเนื้อหาการแสดง เช่น การนำเสนอเรื่องบุคคลสำคัญ ตำนาน ความเชื่อ หรือวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการเลือกรูปแบบนาฏศิลป์ และองค์ประกอบศิลป์ที่สอดคล้องกัน ในด้าน “รูปแบบนาฏศิลป์ (Dance Style)” มีการประสานระหว่างศิลปะการแสดงของไทย (เช่น โขน ฟ้อนพื้นเมือง) กับศิลปะตะวันตกและตะวันออก (เช่น Contemporary, Ballet, จีน, อินเดีย) ทั้งในรูปแบบคลาสสิก สร้างสรรค์ และพื้นบ้าน พบว่าการผสมผสานหลากหลายรูปแบบช่วยเพิ่มความร่วม

สมัยและเปิดมุมมองใหม่ให้กับผู้ชม ในด้าน “องค์ประกอบศิลป์ (Arts Composition)” ครอบคลุมการออกแบบฉาก แสง สี เสียง อุปกรณ์ประกอบ และเครื่องแต่งกาย โดยมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารอารมณ์และสร้างบรรยากาศที่เสริมพลังการเล่าเรื่อง จากการเชื่อมโยงทั้งสามส่วนนี้ในลักษณะองค์รวม ทำให้เกิดกระบวนการผลิตการแสดงที่สอดคล้อง มีเหตุมีผล และสามารถสื่อสารสาระเชิงวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในบริบทของสังคมร่วมสมัย ที่ต้องการสื่อศิลปะในรูปแบบที่เข้าถึงง่ายและมีความหมายองค์ความรู้นี้มีอิทธิพลต่อการนาฏศิลป์และศิลปะการแสดงในระดับกว้าง ทั้งในด้านการอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรม การสร้างรูปแบบการสอน ในสถานศึกษา และการใช้ศิลปะเป็นเครื่องมือสร้างสื่อสาราธารณะเพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ของชุมชนและสังคมไทย ในระดับสากล

References

- Department of Cultural Promotion. (2017). *Cultural heritage*. <http://ich.culture.go.th>
- Hu, J., Lee, J., & Yi, X. (2023). Blended knowledge sharing model in design professional. *Scientific Reports*, 13(1), 16326. <https://doi.org/10.1038/s41598-023-43505-z>
- ilaw. (2018). *The intellectual heritage promotion act: 'protect' or 'freeze' culture*. <https://ilaw.or.th/node/4000>
- Insan, B. (2023). The study of writing skills using the SECI model in English at the secondary school level. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(8), 328–338. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/262392>
- Kaewsai, W., Chansuwan, P., & Chantamala, U. (2017). The pattern of dramatic work for country bands in educational institutions. *Academic Journal of Humanities and Social Sciences Burapha University*, 25(49), 291–311. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/husojournal/article/view/99225>
- Khempila, P., & Amnuaysawadi, S. (2024). Knowledge management of The Bangkok Metropolitan Administration Budget Department. *Ramkhamhaeng Journal of Public Administration*, 7(2), 293–331. <https://so16.tci-thaijo.org/index.php/RJPA/article/view/870>
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607–610.
- Leenin, C. (2024). *Knowledge management*. RMUTSV Knowledge Management. <https://ks.rmuts.ac.th/th/whatiskm>
- Nonaka, I., & Hirotaka, T. (1995). *The knowledge creating company: How Japanese companies create the dynamics of innovation*. Oxford University.

- Nonaka, I., & Takeuchi, H. (2021). Humanizing strategy. *Long Range Plan*, 54(4), 102070.
<https://doi.org/10.1016/j.lrp.2021.102070>
- Pengmol, T., Kanlaya, S., & Wita, N. (2018). Cultural knowledge management for sustainable tourism. *Journal of Local Governance and Innovation*, 2(3), 93–106.
<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JLGISRRU/article/view/199309>
- Thai Encyclopedia for Youth. (2024). *Lukthung music business*. <https://www.saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=33&chap=2&page=t33-2-infodetail13.html>
- Thai Wisdom. (2015, January 27). *Cultural heritage*. http://phumpunyathai.blogspot.com/2015/01/blog-post_30.html
- Vijesuriya, K. (2008). *Architectural knowledge as an intangible cultural heritage*. In *Proceedings of the International Conference on Cultural Heritage Management and International Concepts* (pp. 6–8). Fine Arts Department, Ministry of Culture, Thailand.
- Wikipedia. (2024). *Ching Cha Sawan (television program)*. Wikipedia.
[https://en.wikipedia.org/wiki/Ching_Cha_Sawan_\(television_program\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Ching_Cha_Sawan_(television_program))